

Kennismaking DG Samenleving & COVID-19: voorbereid de crisis door

Maandag 16 november 2020, 14.00-14.15 uur

Aanwezig

- FIN: Minister, 5.1.2e en Toep van Dijk
- DG Samenleving & COVID-19: 5.1.2e (DG), 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e en 5.1.2e (teamlid voorbereid de crisis door)

Opdracht

- Het lange termijn-team 2 "vorbereid de crisis door" heeft als opdracht het mitigeren van de gevolgen van de Covid-19-crisis (door de maatregelen die genomen worden om het virus onder controle te krijgen) voor de samenleving en de economie. We brengen in kaart wat deze gevolgen zijn en doen voorstellen voor flankerend beleid. Het gaat niet over het beoordelen van de maatregelen ter bestrijding van het virus.
- De opdracht is breed geformuleerd: ontwikkelen van concrete scenario's met handelingsperspectieven, doorontwikkelen van een referentiekader, doordenken van acties dat mensen elkaar door de crisis helpen en ontwikkelen flankerend beleid in het kader van verdere tweedeling.
- Het risico op dubbelingen met lopende werkzaamheden moet worden voorkomen, zoals besproken in de MCC.

Bespreekpunten

1. Op welke manier wilt u betrokken zijn bij de aanpak en voortgang en wat wilt u doen met de uitkomsten?
 - We hechten aan een intensieve samenwerking met Bestuursondersteuning en expert van FIN.
 - Tussentijdse producten en eindproducten leggen we graag tijdig voor aan de Minister.
 - Eindproducten bieden wellicht mogelijkheden voor bredere agendering en profilering.
2. Welke afbakening geven we?
 - Als we de opdracht scherp volgen dan richten we ons op de economische en maatschappelijke effecten van Corona-maatregelen nu en in de toekomst (zoals emotionele schade en werkloosheid). En bezien we welke flankerende maatregelen hiervoor nodig zijn.
 - Het ontwikkelen van scenario's zouden we ook breder op kunnen vatten, namelijk door te kijken naar de belangrijke variabelen ter beperking van de pandemie (zoals inzet van vaccin en sneltesten en inzet op opvolging van gedragsregels) en hoe die vanuit economisch en maatschappelijk opzicht het beste ingezet kunnen worden.
3. Welke acties hebben prioriteit?
 - Zoals hierboven aangegeven omvat de opdracht diverse invalshoeken. Vraag is welke de meeste impact hebben op korte termijn.
 1. Voorbeeld referentiekader: we kunnen de checklist verrijken met elementen zoals maatschappelijke impact en differentiatie naar effecten voor groepen. De nieuwe checklist kan dan op relatief korte termijn toegepast worden in de acute fase. Daarna kunnen we het referentiekader verdiepen zoals de planbureaus voorstellen, met bijvoorbeeld onderbouwing van indicatoren en differentiatie naar schaalniveau en regio. Het lijkt ons op dit moment verstandiger om in plaats van deze tweede stap een goede maatschappelijke impact analyse naar de gevolgen van de som van corona-maatregelen te doen.
 2. Voorbeeld doordenken van acties dat mensen elkaar door de crisis helpen: op dit terrein gebeurt al heel veel, mede als vervolg op werkgroep "Sociale Impact van de Coronacrisis" (Halsema c.s.) en het Manifest "Kom op voor de meest kwetsbare gebieden" (15 burgemeesters). Het lijkt ons verstandiger om in het kader van de scenario's te kijken naar welke groepen in de samenleving buitenproportioneel geraakt worden of tussen wal en schip vallen, en te bezien of daarvoor (extra) stimulansen en mogelijk gerichte maatregelen nodig zijn.
 - Ons voorstel is om de komende maanden toe te werken naar een aantal hoofdproducten (maanden zijn ter indicatie):
 1. Impact van de optelsom van Corona-maatregelen via maatschappelijke impact analyse (januari/februari) en verhalen met anekdotes over maatschappelijke en economische impact (december/januari).
 2. Scenario's met opties/beslisboom (november), handelingsperspectieven (december) en doorrekening van effecten (januari-februari).
 3. Nieuwe checklist t.b.v. het beoordelen van Corona-maatregelen (november).

4. Hoe zorgen we voor inzet vanuit alle in de opdracht genoemde departementen?
- Inzet vanuit alle in de opdracht genoemde departementen is essentieel om deze acties waar te maken. We hebben nu aan boord: BZK, BZ, DEF, EZK, LNV en SZW. Nog niet aan boord zijn: AZ, I&W, J&V, OCW, VWS en FIN.

5.1.2e

Bijlage: opdracht LT-team 2 'Voorbereid de crisis door'

1. Wat is de opdracht?

- De opdracht is het mitigeren van de gevolgen van de Covid-19-crisis en de maatregelen die genomen worden om het virus onder controle te krijgen, voor de samenleving en de economie. Het gaat niet om het beoordelen van de maatregelen ter bestrijding van het virus. Wel wordt de noodzaak van flankerend beleid in beeld gebracht, evenals voorstellen voor zulk flankerend beleid.
- Er worden reële scenario's voor de komende zes maanden (zolang er geen vaccin is) ontworpen, zodat we daarop voorbereid zijn.
- Het referentiekader wordt nader verdiept en verbreed om maatregelen te kunnen wegen op economische en maatschappelijke gevolgen. De modellering *opportunity costs* van de coronamaatregelen wordt daartoe verbeterd.
- Het identificeren van flankerend beleid om de negatieve maatschappelijke effecten te minimaliseren en de positieve te versterken.

2. Waar staan we?

In afgelopen maanden is een aantal producten vanuit DGSC-19 opgesteld:

- Eerste uitwerking is gegeven aan het ontwikkelen van scenario's waarin ook handelingsperspectieven (ook voor flankerend beleid) worden geschetst.
- Ontwikkeling van een concept-referentiekader COVID-19 dat gebruikt kan worden om tot gepaste, gewogen en getoetste maatregelen te komen. Het concept-referentiekader is in augustus beoordeeld door de planbureaus en moet doorontwikkeld worden, bijvoorbeeld door gedragsinzichten erin te verwerken.
- De specifieke toetsing van te nemen maatregelen geschiedt vanuit het acute gedeelte van de crisisbestrijding en niet vanuit het DGSC-19. Daartoe is een interdepartementale werkgroep (vanuit Trojka) opgericht die maatregelen toetst vanuit verschillende perspectieven.

3. Waar gaan we naartoe?

In de aankomende vier weken moeten we ons goed voorbereiden op het leven met het virus in de komende maanden. Dit doen we door in te zetten op:

- Het ontwikkelen van concrete scenario's met handelingsperspectieven die vanuit het acute gedeelte van de crisisbestrijding gebruikt en toegepast kunnen worden bij nieuwe ontwikkelingen.
- Het doorontwikkelen van een referentiekader dat bij de te nemen maatregelen toegepast kan worden. Daarbij ook aandacht voor (vergroting van) de tweedeling als gevolg van het virus en de inzichten uit de commissie Halsema.
- Het doordenken van acties zodat het virus niet alleen van de overheid is, maar ook (weer) van de samenleving wordt. Het bestrijden van deze crisis vraagt om collectief eigenaarschap van zowel de samenleving als overheid. We willen dat mensen elkaar door de crisis helpen. Hier spelen ook gedragsinzichten een belangrijke rol en gedragsexperts worden actief betrokken bij de uitwerking. Veel van het flankerend beleid zal op lokaal niveau en/of met het maatschappelijk middenveld worden vormgegeven.
- We hebben aandacht voor de manier waarop het virus de tweedeling in samenleving kan vergroten en zoeken naar flankerende maatregelen.
- (Tussen)producten worden voorgelegd ter bespreking en/of besluitvorming in de MCC.

4. Betrokken bewindspersoon en departementen

Het voorstel is dat de minister van FIN verantwoordelijk is voor het LT-team 'Voorbereid de crisis door'. De volgende departementen nemen zitting in dit team: AZ, BZK, BZ, LNV, EZK, I&V, J&V, DEF, OCW, SZW, VWS, FIN (aangevuld met medewerking vanuit planbureaus en RIVM).